

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	10Sžr/26/2012
Identifikačné číslo spisu:	8011200403
Dátum vydania rozhodnutia:	27.02.2013
Meno a priezvisko:	JUDr. Zuzana Ďurišová
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2013:8011200403.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v právnej veci žalobcu Okresného prokurátora v Poprade, Okresná prokuratúra Poprad, Štefánikova č. 11, proti žalovaným 1/ Správe katastra Poprad, J. Currie č. 3, 058 02 Poprad, 2/ U. G., B., zastúpenej splnomocneným zástupcom Mgr. Dušanom Sopkom, Okružná č. 17, Svit, 3/ Prvej stavebnej sporiteľni, a.s., Bajkalská 30, Bratislava, o preskúmanie zákonnosti rozhodnutia a postupu žalovanej v 1. rade zo dňa 26. júla 2010 č. V-2519/10, o odvolaní žalobcu proti rozsudku Krajského súdu v Prešove č. k. 1S/76/2011-43 zo dňa 6. decembra 2011, takto

rozhodol:

Najvyšší súd Slovenskej republiky rozsudok Krajského súdu v Prešove č. k. 1S/76/2011-43 zo dňa 6. decembra 2011 z r u š u j e a v e c m u v r a c i a n a ďalšie konanie.

Odôvodnenie

Krajský súd v Prešove napadnutým rozsudkom zamietol žalobu žalobcu, ktorou sa domáhal preskúmania zákonnosti rozhodnutia žalovanej v 1. rade č. V-2519/10 zo dňa 26.07.2010. Týmto rozhodnutím žalovaná podľa ustanovenia § 31 ods. 3 katastrálneho zákona povolila vklad záložného práva do katastra nehnuteľností k nehnuteľnostiam v k. ú. G., pozemok registra C KN parcelné číslo 505/1, zastavané plochy a nádvoria o výmere 562 m², pozemok registra C KN parcelné číslo 505/2, orná pôda o výmere 700 m² a stavba so súpisným číslom 471 na pozemku registra C KN s parcelným číslom 505/1, zastavané plochy a nádvoria o výmere 562 m² v prospech Prvej stavebnej sporiteľni, a.s. Bratislava v podiele 1/1 na základe zmluvy o zriadení záložného práva uzavretej medzi účastníkmi Prvá stavebná sporiteľňa, a.s. ako záložný veriteľ a U. G., narodená XX.XX.XXXX, ako záložca s tým, že právne účinky vkladu nastávajú dňa 26.07.2010.

V dôvodoch rozhodnutia prvostupňový súd uviedol, že z administratívneho spisu zistil, že Okresná prokuratúra Poprad podala proti rozhodnutiu Správy katastra Poprad č. V-2519/10 zo dňa 26.07.2010 protest prokurátora z dôvodu, že toto rozhodnutie bolo vydané v rozpore so zákonom. Správa katastra Poprad oznámila, že protestu nevyhovie a postúpila ho so spisom Katastrálnemu úradu v Prešove. Ten rozhodnutím zo dňa 30.12.2010 č. ÚPO6/2010/BA protestu prokurátora vyhovel a napadnuté rozhodnutie o povolení vkladu č. V-2519/10 zo dňa 26.07.2010 zrušil. O odvolaní U. G. rozhodol Úrad geodézie, kartografie a katastra SR rozhodnutím zo dňa 22.03.2011 č. PO-2152/2011/ZZ-170 tak, že

odvolaniu vyhovel a rozhodnutie Katastrálneho úradu v Prešove č. ÚPO6/2010/BA zo dňa 30.12.2010 zmenil vo výroku tak, že protestu nevyhovuje a napadnuté rozhodnutie Správy katastra Poprad o povolení vkladu č. V-2319/10 zo dňa 26.07.2010 potvrdzuje.

Vychádzajúc z obsahu žaloby úlohou krajského súdu bolo vyriešenie právnej otázky týkajúcej sa rozsahu oprávnenia prokurátora v konaní o jeho žalobe na preskúmanie zákonnosti rozhodnutí správnych orgánov v zmysle ustanovenia § 35 ods. 1 písm. b/ Občianskeho súdneho poriadku (ďalej len „O.s.p.“). Predmetom preskúmania v danej veci nie je rozhodnutie o proteste prokurátora, ale rozhodnutie o povolení vkladu zmluvy o záložnom práve do katastra nehnuteľností, pričom žalobca správne označil okruh účastníkov na strane žalovaného a Správa katastra v Poprade je pasívne legitimovaná vo veci. Prokurátor bol oprávnený podať žalobu proti rozhodnutiu o preskúmanie zákonnosti rozhodnutí správnych orgánov, ak protestu podanému proti tomuto rozhodnutiu nebolo vyhovené, bol však povinný v zmysle ustanovenia § 35 ods. 1 písm. b/ v spojení s ustanovením § 249 ods. 3 O.s.p. dbať na to, aby práva nadobudnuté v dobrej viere boli dotknuté čo najmenej a rozsah zásahu do práv nadobudnutých v dobrej viere musí byť čo najmenší v porovnaní s výsledkom zamýšľaným žalobou. Krajský súd dospel k záveru, že táto podmienka splnená nebola; z obsahu žaloby nie je zrejmé, ako sa žalobca vypořiadal so splnením zákonnej podmienky podľa § 249 ods. 3 O.s.p. Právo žalovaného v 3. rade ako záložného veriteľa, u ktorého možno predpokladať, že svoje právo nadobudol v dobrej viere, požíva právnu ochranu. Z obsahu predmetnej žaloby nie je zrejmé, ako sa žalobca s touto skutočnosťou vysporiadal a žaloba neobsahuje ani tvrdenie, z akých dôvodov si verejný záujem vyžaduje preskúmanie rozhodnutia správneho orgánu, čo je podstatnou náležitosťou žaloby podľa § 35 ods. 1 O.s.p. s poukázaním na ustanovenie § 3 ods. 2 a § 5 písm. c) zákona č. 153/2001 Z. z. o prokuratúre.

Z uvedených dôvodov preto súd žalobu podľa § 250j ods. 1 O.s.p. zamietol.

O trovách konania súd rozhodol podľa § 250k ods. 1 O.s.p. tak, že žiadnemu z účastníkov nepriznal náhradu trov konania, pretože žalobca v konaní nemal úspech a žalovaná aj pri úspechu v konaní nemá nárok na náhradu trov konania.

Proti rozsudku krajského súdu podal žalobca včas odvolanie, v ktorom uviedol, že dôvodom podania žaloby bola skutočnosť, že Správa katastra Poprad v rozpore so zákonom vydala rozhodnutie o povolení vkladu záložného práva, pretože na základe doručeného uznesenia Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 5 Cdo/301/2008 zo dňa 2.12.2009 opätovne zapísala ako vlastníka predmetných nehnuteľností S. G., ale súčasne nevyznačila poznámku v zmysle § 39 ods. 1 katastrálneho zákona o tom, že S. G. nie je oprávnený nakladať s nehnuteľnosťami až do právoplatného rozhodnutia sporu medzi Z. G. a S. G., čo vyplývalo z predbežného opatrenia Okresného súdu v Poprade č. k. 10C/244/02-30 zo dňa 15.4.2002. Súd sa síce s týmto právnym záverom stotožnil, ale žalobu zamietol s odôvodnením, že nezistil verejný záujem zo strany prokuratúry na podaní žaloby a súčasne nezistil splnenie podmienky uvedenej v § 249 ods. 3 O. s. p., aby práva nadobudnuté v dobrej viere boli žalobou čo najmenej dotknuté. Namietal záver súdu, že v žalobe mali byť uvedené dôvody, pre ktoré si verejný záujem vyžaduje preskúmanie napádaného rozhodnutia správneho orgánu, pretože takáto právna úprava platila podľa § 35 ods. 1 písm. b) O.s.p. do 31.12.2001 Z.z. a novela O.s.p. (zákon č. 501/2001 Z.z.) túto podmienku zo znenia zákona vypustila. Prokurátor je pri zistení porušenia zákonnosti vždy povinný konať vo verejnom záujme a každú žalobu podáva vo verejnom záujme ako strážca práva. Podmienka zakotvená v ustanovení § 249 ods. 3 O.s.p. nechráni práva nadobudnuté v dobrej viere absolútne, stanovuje len podmienku proporcionality. Navyše v tejto časti súd svoje právne úvahy bližšie nerozvil, preto sa v tejto časti odôvodnenia javí odvolateľovi rozsudok súdu ako arbitrárny. Okrem toho zo strany žalovanej v 2. rade sa jednalo o účelové konanie, lebo ako manželka S. G. musela mať vedomosť, že zaťažovaná nehnuteľnosť je predmetom súdneho konania, v ktorom má S. G. predbežným opatrením zakázané s nehnuteľnosťou disponovať. S. G. účelovo previedol nehnuteľnosť na svoju manželku pri nerešpektovaní predbežného opatrenia súdu a táto ju navyše zaťažila záložným právom na zabezpečenie stavebného úveru. Pokiaľ nedôjde k zrušeniu správnych rozhodnutí o povolení vkladu vlastníckeho práva a záložného práva, súdne konanie o neplatnosť darovacej zmluvy a určenie vlastníctva stráca zmysel. Navrhol preto, aby Najvyšší súd SR rozhodol vo veci podľa § 221 odsek 1

písm. h/ O.s.p. tak, že rozsudok súdu prvého stupňa zruší a vec mu vráti na ďalšie konanie.

Žalovaná v 1. rade vo vyjadrení k odvolaniu uviedla, že nesúhlasí s právnym názorom odvolateľa a navrhuje, aby odvolací súd napadnutý rozsudok krajského súdu potvrdil ako vecne správny.

Žalovaná v 2. rade vo svojom vyjadrení o. i. uviedla, že žalobca mohol podať žalobu iba o preskúmanie zákonnosti rozhodnutia, ktorým nebolo vyhovie jeho protestu. V rozpore so zákonom o prokuratúre sa však podanou žalobou domáha zrušenia rozhodnutia č. V-2519/10 zo dňa 26.7.2010 vydaného Správou katastra v Poprade, čo považuje za procesnú prekážku ďalšieho konania na súde. Žalobu považuje za zmätočnú, keďže žalovaným mal byť výlučne správny orgán, ktorý nevyhovelo protestu prokurátora. Žalobca tiež nepreukázal, aké práva a zákonom chránené záujmy fyzických osôb, právnických osôb a štátu chráni a ako sa má zabezpečiť dôsledná, účinná a rýchla ochrana ich práv a zákonom chránených záujmov. Má za to, že žalobca podanou žalobou zneužíva svoje postavenie neodôvodneným zasahovaním do dobromyseľne nadobudnutých práv účastníkov zmluvného vzťahu. Vzhľadom na uvedené procesné nedostatky navrhol, aby odvolací súd napadnutý rozsudok krajského súdu zrušil a konanie zastavil.

Aj žalovaná v 3. rade sa vyjadrila k podanému odvolaniu s tým, že ako záložný veriteľ záložné právo nadobudla v dobrej viere a požíva tak v plnej miere právnu ochranu. Nesúhlasí s tvrdením žalobcu, že zrušenie napadnutého rozhodnutia správneho orgánu nemôže ovplyvniť hlavný vzťah medzi žalovanou v 2. a v 3. rade vyplývajúci zo zmluvy o úvere, ale len akcesorický vzťah súvisiaci so zabezpečením záväzku vyplývajúceho z tejto zmluvy, pretože zánikom zabezpečenia by bol dotknutý aj hlavný záväzok. Záložca výzvu na výmenu zábezpeky do dnešného dňa nesplnil. Navrhla preto, aby Najvyšší súd SR odvolanie žalobcu zamietol.

Najvyšší súd Slovenskej republiky, ako súd odvolací (§ 10 ods. 2 O.s.p.), prejednal vec bez nariadenia pojednávania (§ 250ja ods. 2 O.s.p.) a dospel jednomyseľne k záveru, že napadnutý rozsudok krajského súdu je potrebné zrušiť. Rozhodol bez nariadenia odvolacieho pojednávania podľa ustanovenia § 250ja ods. 2 O.s.p. s tým, že deň vyhlásenia rozhodnutia bol zverejnený minimálne päť dní vopred na úradnej tabuli súdu a na internetovej stránke Najvyššieho súdu Slovenskej republiky www.nsud.sk <. Rozsudok bol verejne vyhlásený dňa 27. februára 2013 (§ 156 ods. 1 a ods. 3 O.s.p.).

V správnom súdnictve preskúmajú sudy na základe žalôb alebo opravných prostriedkov zákonnosť rozhodnutí a postupov orgánov verejnej správy (§ 244 ods. 1 O.s.p.).

Úlohou súdu v správnom súdnictve je teda preskúmať zákonnosť postupov a rozhodnutí orgánu verejnej správy, teda to, či kompetentné orgány pri riešení konkrétnych otázok vymedzených žalobou rešpektovali príslušné hmotnoprávne a procesnoprávne predpisy.

Predmetom súdneho preskúmavacieho konania je preskúmanie zákonnosti rozhodnutia žalovaného 2), ktorým povolil vklad záložného práva k vyššie špecifikovaným nehnuteľnostiam na základe zmluvy o zriadení záložného práva uzavretej medzi žalovanou v 3. rade ako záložným veriteľom a žalovanou v 2. rade ako záložcom. Krajský súd napadnutým rozsudkom žalobu prokurátora zamietol s odôvodnením, že v žalobe absentuje tvrdenie o dôvodoch, pre ktoré si verejný záujem vyžaduje preskúmanie rozhodnutia správneho orgánu, čo krajský súd považoval za podstatnú náležitosť prokurátorom podanej žaloby podľa § 35 ods. 1 O.s.p. v spojení s § 3 ods. 2 a § 5 písm. c) zákona č. 153/2001 Z.z. o prokuratúre a rovnako z obsahu žaloby nevyplýva, ako sa žalobca vypořiadal so splnením zákonnej podmienky podľa § 249 ods. 3 O.s.p., teda ako dbal na to, aby práva nadobudnuté v dobrej viere boli dotknuté čo najmenej.

Podľa § 35 ods. 1 písm. b) O.s.p., prokurátor môže podať návrh na začatie konania, ak ide o preskúmanie zákonnosti rozhodnutí správnych orgánov v prípadoch, v ktorých sa nevyhovelo protestu prokurátora, a za podmienok uvedených v tomto zákone.

Podľa § 249 ods. 3 O.s.p., prokurátor pri podaní návrhu podľa § 35 ods. 1 písm. b) dbá o to, aby práva nadobudnuté v dobrej viere boli čo najmenej dotknuté.

Podľa § 3 ods. 2 zákona č. 153/2001 Z. z. o prokuratúre v znení neskorších predpisov, prokuratúra je v rozsahu svojej pôsobnosti povinná vo verejnom záujme vykonať opatrenia na predchádzanie porušeniu zákonnosti, na zistenie a odstránenie porušenia zákonnosti, na obnovu porušených práv a na vyvodenie zodpovednosti za ich porušenie. Pri výkone svojej pôsobnosti je prokuratúra povinná využívať všetky zákonné prostriedky tak, aby sa bez akýchkoľvek vplyvov zabezpečila dôsledná, účinná a rýchla ochrana práv a zákonom chránených záujmov fyzických osôb, právnických osôb a štátu.

Podľa § 5 písm. c) citovaného zákona, pri plnení úloh je prokurátor povinný chrániť verejný záujem.

S aktívnou legitimáciou žalobcu, ako aj s otázkou, proti ktorému rozhodnutiu správneho orgánu má žaloba smerovať v právnej veci, v ktorej sa nevyhovelo protestu prokurátora, a tým aj s okruhom účastníkov súdneho konania, vrátane posúdenia, že žaloba bola podaná včas, sa krajský súd vyporiadal správne v súlade s ustálenou judikatúrou.

Odvolací súd však považuje za dôvodnú námietku žalobcu, že od 01.01.2002, kedy nadobudol účinnosť zákon č. 501/2001 Z.z., ktorým sa mení a dopĺňa zákon č. 99/1963 Zb. Občiansky súdny poriadok v znení neskorších predpisov, a ktorým bolo zmenené znenie § 35 ods. 1 písm. b) O.s.p. tak, že sa vypustili slová „ak to vyžaduje verejný záujem“, už návrh prokurátora nemusí obsahovať odôvodnenie verejného záujmu na podaní správnej žaloby, keďže takáto požiadavka na obsahovú náplň žaloby nevyplýva ani z citovaných ustanovení zákona o prokuratúre. Navyše ochrana zákonnosti je vždy vo verejnom záujme, ktorý nie je potrebné osobitne preukazovať. I keď zostala zachovaná zákonná požiadavka obsiahnutá v ustanovení § 249 ods. 3 O.s.p., podľa ktorej prokurátor pri podávaní žaloby dbá o to, aby práva nadobudnuté v dobrej viere boli čo najmenej dotknuté, z tohto ustanovenia nevyplýva, že ide o podstatnú náležitosť návrhu, ktorej absencia je bez ďalšieho dôvodom na zamietnutie žaloby.

Odvolací súd preto nepovažuje za správny záver krajského súdu, že žaloba prokurátora neobsahuje podstatné náležitosti, čo je dôvodom na jej zamietnutie bez toho, aby súd preskúmal zákonnosť rozhodnutia a postupu žalovaného 2) v rozsahu a z dôvodov uvedených v žalobe.

Podľa právneho názoru odvolacieho súdu teda úvaha prokurátora o tom, že pri podaní žaloby dbal o to, aby práva nadobudnuté v dobrej viere boli čo najmenej dotknuté, nie je zo zákona obligatórnou náležitosťou žaloby, ale platí vyvrátiteľná domnienka, že táto podmienka je pri podaní žaloby splnená s tým, že súd by ju mal skúmať na námietku účastníka konania. Aj vtedy by však mal dať žalobcovi možnosť k námietke sa vyjadriť, nie ako v prejednávanom prípade, kde súd vo veci vykonal pojednávanie, na ktorom sa žalobca osobne zúčastnil, ale súd ho k tejto otázke nevypočul, ani nežiadal o vyjadrenie, takže následné rozhodnutie bolo pre neho aj prekvapivé, čím porušil právo na spravodlivý proces.

Na základe vyššie uvedeného dospel najvyšší súd k záveru, že v prejednávanom prípade krajský súd svojím postupom odňal účastníkovi možnosť konať pred súdom, pretože jeho žalobu zamietol bez toho, aby na to bol zákonný dôvod a navyše nedal účastníkovi konania možnosť, aby sa k použitiu tohto ustanovenia vyjadril.

Z uvedených dôvodov odvolací súd napadnutý rozsudok prvého stupňa podľa § 246c ods. 1 O.s.p. v spojení s § 221 ods. 1 písm. f/ zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie v zmysle § 246c ods. 1 v spojení s § 221 ods. 2 O.s.p.

V ďalšom konaní krajský súd prejedná vec znova v medziach podanej žaloby, dôsledne sa vysporiada so všetkými námietkami žalobcu, posúdi, či obsah administratívneho spisu je dostatočný na preskúmanie napadnutého správneho rozhodnutia a znovu vo veci rozhodne a svoje rozhodnutie riadne odôvodní.

Odvolací súd v tejto súvislosti považuje za potrebné uviesť, že žalobca podal súčasne dve žaloby vo

veciach, ktoré spolu skutkovo súvisia: okrem žaloby na preskúmanie rozhodnutia o povolení vkladu záložného práva sa druhou žalobou domáhal preskúmania rozhodnutia správneho orgánu č. V 1776/2010 zo dňa 13.5.2010 o povolení vkladu vlastníckeho práva k totožným nehnuteľnostiam vedeným na LV č. XXXX, k. ú. G., na základe darovacej zmluvy uzavretej medzi S. G. a U. G. ako darcom a obdarovanou; Krajský súd v Prešove rozhodnutím č. k. 1S/77/2011-42 zo dňa 12.1.2012 toto rozhodnutie zrušil a vec vrátil správe katastra na ďalšie konanie a Najvyšší súd SR, ako súd odvolací, rozhodnutie krajského súdu rozhodnutím sp. zn. 1Sžr/60/2012 z 29.05.2012 potvrdil ako vecne správne. Pre posúdenie zákonnosti rozhodnutia o povolení vkladu záložného práva bude preto právne relevantná skutočnosť, či záložcovi svedčí vlastnícke právo k zaťažovaným nehnuteľnostiam.

V novom rozhodnutí rozhodne prvostupňový súd i o náhrade trov odvolacieho konania (§ 224 ods. 3 OSP v spojení s § 246c ods. 1, veta prvá O.s.p.).

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.